

27. 11. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový daňový řád

Na svém jednání minulý týden Vláda České republiky schválila návrh daňového řádu. Zákon o správě daní a poplatků, který byl dosud více jak padesátkrát novelizován, tak bude nahrazen novým daňovým řádem, který je součástí připravované reformy daňového systému 2010. Nový daňový řád přináší mnoho podstatných změn, které přispívají k rychlejšímu a v rámci možností spravedlivějšímu výběru daní. Také se dá konstatovat, že byl částečně narovnan vztah mezi správcem daně a daňovým subjektem, alespoň co se týče odkladného účinku odvolání.

Co se týče struktury, rozsahu a členění, je třeba konstatovat, že Ministerstvo financí ČR se vydalo správným směrem, ve smyslu evropského trendu. Zákon je členěn do cca 250 paragrafů, což je oproti stávající úpravě více jak dvojnásobný nárůst. Zákon, který je členěn do více paragrafů a odstavců, je pro uživatele přehlednější a srozumitelnější. Dále se zákonodárce snažil přesně definovat jednotlivá ustanovení tak, aby v jednom odstavci byly soustředěny věty, které spolu souvisejí a zároveň se také snažil o co nejmenší „legislativní plevelení“, tzn., aby se co nejméně odkazovalo na předchozí ustanovení, která komplikují už tak velmi legislativně náročnou normu. Co se týče rozsahu, zde došlo k podstatnému rozšíření, z důvodů rozpracování části týkající se daňové exekuce, která není v současném zákoně o správě daní a poplatků v takovém rozsahu řešena a správce daně musí ve věci exekuce postupovat podle občanského soudního řádu.

Definovaným cílem nového daňového řádu dle § 1 odstavce 2 je správné zjištění a zaplacení daně ve vztahu k veřejným rozpočtům, což je oproti současné úpravě přesnější, než pouhé nekrácení daňových příjmů. Dále byly provedeny pozitivní kroky ve věci elektronizace správy daně a poplatků.

V budoucnu nebude muset daňový subjekt poskytovat správci daně přílohy a potvrzení k předkládanému daňovému přiznání, protože navržený systém umožní správci daně tyto informace získávat z informačního systému.

Hlavním přínosem nového daňového řádu je odkladný účinek odvolání v případě, že daňovému subjektu je doměřena daň vyšší, než jakou přiznal v daňovém přiznání. Podle současného stavu platí, že doměřená daň je splatná, i přesto, že daňový subjekt podá v řádném termínu odvolání proti daňovému výměru. Podle nového daňového řádu nemusí subjekt, který podá odvolání, doměřenou daň zaplatit ani nemůže být z tohoto titulu exekvován, a to v průběhu odvolacího řízení. Na jeho účtu tedy nebude evidován nedoplatek, protože v tomto případě bude mít odvolání odkladný účinek. Splatnost doměřené daně bude 15 dní po skončení odvolacího řízení.

Další podstatnou změnou, se kterou nový daňový řád přichází, je **zkrácení lhůty pro zaplacení splatné daně.** Podle schválené úpravy musí být daň na účtu správce daně nejpozději poslední den lhůty, kdy vzniká daňovému subjektu povinnost podat daňové přiznání, tzn. 31. března nebo 30. června. V současnosti je zcela dostačující, když se k poslednímu dni lhůty peníze odepíší z bankovního účtu. Nová úprava umožní správci daně disponovat s vybranými daňovými příjmy dříve, než tomu bylo doposud. Na druhou stranu to může mít negativní vliv na peněžní toky daňových subjektů, které budou muset posílat peníze minimálně 3 dny před uplynutím lhůty, protože taková je průměrná délka peněžního transferu v rámci mezibankovního styku.

V novém daňovém řádu je také pamatováno v § 136 až § 138 na **závazné posouzení správce daně,**

tzv. „editační povinnost“. Hospodářská komora České republiky dlouhodobě prosazuje **myšlenku všeobecné editační povinnosti**, tzn., správce daně by měl mít povinnost na požádání daňového subjektu vydat závazné stanovisko všeobecně k jakémukoli daňovému problému. Tato povinnost je v novém daňovém řádu akcentována, prozatím však ne v plném rozsahu, tak jak by si Hospodářská komora České republiky představovala.

Změny oproti stávající úpravě se dočkal také „**institut vstupu do obydlí**“, který je v rozporu se Základní listinou práv a svobod (nedotknutelnost obydlí). Hospodářská komora České republiky v této věci důrazně intervenovala v rámci připomínkového řízení a žádala přepracování uvedeného ustanovení ve smyslu snížení pravomocí správce daně v rámci místního šetření. Připomínky Hospodářské komory České republiky sice nebyly zapracovány v plném rozsahu, ale i tak došlo částečně k zvýšení práv kontrolovaných osob, neboť současná úprava umožňuje správci daně vstup bez ohledu na souhlas či nesouhlas dotčené osoby. A nový daňový řád právě popisuje situaci, kdy tento souhlas není udělen, a to tak, že stanoví zpřísněné podmínky pro vstup do prostor daňového subjektu.

Návrh daňového řádu byl připravován řadu let a to i za aktivního přispění Hospodářské komory České republiky. Pro podnikatele přináší řadu významných zlepšení především v oblasti snížení administrativních nákladů, avšak jsou zde úskalí, která je třeba ještě překonat a dopracovat. V neposlední řadě je zde vytvořen prostor k jednotnému výběru daní, sociálního a zdravotního pojištění, což se zdá být jako dobrý krok.

Očekávané přínosy daňového řádu (zdroj ČTK):

- větší přehlednost a lepší systematická uspořádanost nového zákona
- jasnější a jednotné vymezení pojmů
- zkvalitnění zásad daňového procesu
- větší podpora elektronizace daňové správy
- jasná pravidla pro doručování
- jasná pravidla pro vedení daňového spisu a nahlížení do něj
- lepší provázanost ve vztahu k přezkumu prováděnému v rámci správního soudnictví
- odstranění omezení při volbě zástupce
- možnost odpustit úrok z prodlení při posečkání již při vydání rozhodnutí o posečkání
- možnost dokončením daňové kontroly a daňové exekuce původním správcem daně i po změně místní příslušnosti
- rozšíření možnosti podání dodatečných daňových přiznání na nižší daň na úkor obnovy řízení
- posunutí splatnosti daně ve výši, která byla stanovena nad rámec tvrzení daňového subjektu, až po rozhodnutí o odvolání, pokud bude podáno
- zavedení požadavku odůvodňovat každé rozhodnutí
- předřazení priority úhrady daně před její příslušenství
- stanovení jednoznačných pravidel pro opakování daňových kontrol a jejich omezení
- zkrácení obecné lhůty, po jejímž uplynutí je možné se bránit před nečinností ze šesti na tři měsíce
- jednoznačné nastavení lhůty pro stanovení daně
- v řízení o mimořádném opravném či dozorcím prostředku nebude vznikat úrok z prodlení
- veškeré pravomoci správce daně vystupujícího v pozici soudu jsou zakotveny v daňovém řádu, tudíž nebude do budoucna nutné, aby se přiměřenou aplikací občanského soudního řádu do role soudu dosazoval, když zároveň má ještě pozici oprávněného
- zavedení pravidla, podle něhož je nutné při volbě způsobu vymáhání dbát toho, aby náklady spojené s vymáháním nebyly neúměrné k výši vymáhaného nedoplatku.
- přehledná úprava dražeb věcí movitých i nemovitých a s tím souvisejícího rozvrhového řízení

Další články:

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)